

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Särskilda åklagarkammaren

Chefsåklagare Marianne Nordström

Överklagande

2021-03-25

Sida 1 (5)

Handling 69

Ärende AM-70032-20

Handläggare 820-P-12

GÖTA HOVRÄTT
Rotet 11

Göta hovrätt

INKOM: 2021-04-16
MÅLNR: B 1296-21
AKTBIL: 1

Överklagande av Norrköpings tingsrätts dom 18 mars 2021, B 1903-20

Klagande

Chefsåklagare Marianne Nordström, Särskilda åklagarkammaren - Team (820-P)

Motpart

Bitar, Robin
19930912-5376
Aktergatan 8 LGH 1101
603 85 NORRKÖPING

Offentlig försvarare

Soner, Martin
Adv Abrahamsson i Norrköping AB Bråddgatan 14
602 22 NORRKÖPING

Saken

Föregivande av allmän ställning

Yrkanden

Jag begär att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom dömer Robin Bitar för föregivande av allmän ställning till böter.

Grunder

Tingsrätten har bedömt att det inte finns någon annan rimlig förklaring till att Robin Bitar visade upp sitt tjänstekort för personalen än att han ville ge intryck av att han var från polisen. Därmed blir frågan i målet hur det inträffade ska bedömas rent juridiskt d.v.s. har Robin Bitar utövat myndighet eller ej.

Av kommentaren till brottsbalken framgår följande rörande begreppet:
”Med myndighet och utövning av myndighet förstås i 17 kap. 15 § detsamma som i 20 kap. 1 § brottsbalken, men vad som här straffbeläggs är inte att göra eller underlåta något vid utövningen av myndighet utan att ge sig ut för att

utöva myndighet som man inte har. Vad som sker vid myndighetsutövning hör därför inte under 17 kap 15 §.

Med myndighetsutövning förstås beslut eller åtgärder som ytterst är uttryck för samhällets maktbefogenheter och som kommer till stånd och får rättsverkningar för eller emot den enskilde i kraft av offentligt rättsliga regler och inte på grund av avtal eller i övrigt regler av privaträttslig natur (prop. 1975:78 s. 141 ff., jfr JuU1988/89:24 s. 9).”

Det bör noteras att begreppet i 20 kap. 1 § brottsbalken är ”vid myndighetsutövning” och inte ”i myndighetsutövning”.

Tingsrätten har ansett att det inte är fråga om myndighetsutövning att presentera sin tjänstelegitimation för apotekspersonal och begära att få tala med apotekschefen om en anmälan till IVO mot en läkare om överförskrivning av medicin. Jag menar att en anmälan till IVO är vid myndighetsutövning. Det krävs inte att myndighetsutövningen berör en själv. I detta fall kan dock prövningen i slutändan rent faktiskt påverka Robin Bitars möjlighet att få ut medicin. Robin Bitar är trots detta inte part i ärendet hos IVO utan det är läkaren. Det Robin Bitars syfte måste vara är att förmå apoteket att ta tillbaka sin anmälan mot läkaren. Legitimitet ges till hans påstående genom att presentera tjänstelegitimationen.

När Robin Bitar presenterar tjänstelegitimationen vill han ge intrycket av han är där i tjänsteärende och inte som privatperson. Det innebär att reglerna som styr hans rätt till information enligt offentlighets- och sekretesslagen är den som tillkommer Polismyndigheten. (I detta sammanhang vill jag påpeka att bl.a. apotekspersonal är att anse som hälso- och sjukvårdspersonal (jfr 1 kap 4 § Patientsäkerhetslagen och regler om sekretess och tystnadsplikt finns bl.a. i 6 kapitlet samma lag). Därutöver finns det en skyldighet att svara på frågor som följer av att man som enskild är skyldig att ge myndigheter upplysningar i tjänsteärenden. Enligt min mening kan t.ex. uppgifter lämnas ut till polis enligt 6 kap. 13 § Patientsäkerhetslagen i vissa fall (dock inte i det förevarande). Polisen håller även emellanåt förhör enligt regler i 23 kap. rättegångsbalken. Det förhållandet att apotekschefen även skulle ta emot klagomål från en privatperson menar jag saknar betydelse. Vad någon är skyldig att göra är en annan sak än vad den är villig att göra i form av service till allmänheten. Att Cemile Özdemir tar emot klagomål även från privatpersoner är en sak men vilken information hon är skyldig att tillhandahålla styrs av ett regelsystem om man är där som part, som myndighet eller allmänhet och begär ut uppgift ur allmänna handlingar. (Av Patientsäkerhetslagen framgår dock en skyldighet att ta emot klagomål från enskilda.)

Av förhöret med Cemile Özdemir framgår att Robin Bitar ifrågasätter riktigheten av anmälan. I detta sammanhang ska påpekas att eftersom

förskrivningen rör medel som är anabola steroider händer det att även poliser gör anmälan mot läkare om förskrivning till IVO. (Även om det är ovanligt.) Robin Bitar har genom att ge sig ut för att vara polis försökt påverka apotekschefen att återta Rafid Hadads anmälan till IVO. Apotekschefen har även valt att kontakta Rafid Hadad och fråga denne vad saken gäller. Detta bör vara för att ta ställning till om denne gjort rätt. Därefter har hon kontaktat Robin Bitar igen och gett uttryck för att saken nu var utagerad, men samtidigt påpekat att han inte ska utöva sin makt som polis i dessa sammanhang.

Sammantaget menar jag att det är fråga om att utöva myndighet ur flera aspekter:

- En anmälan mot IVO där Robin Bitar försökt påverka beslutsprocessen genom att som polis ifrågasätta riktigheten av denna och han försöker därmed förmå dem att ta tillbaka anmälan mot läkaren. Anmälan utgör grunden för myndighetsutövningen mot läkaren och i slutändan Robin Bitars rätt till medicin.
- Rätt till information i egenskap av polis vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen (det ska noteras att Robin Bitar inte är part i ärendet hos IVO).
- Skyldighet för allmänheten att tillhandahålla information till myndigheter - en form av faktisk maktutövning.

Det förhållandet att polisen inte utreder ärenden för IVO menar jag saknar betydelse. Jag vill jämföra detta med Svea hovrätts bedömning i dom 20 november 2015 mål B 10554-14. I det fallet har en ordningsvakt reagerat på en civilanställd som visat sin tjänstelegitimation och försökt förhindra en avvisning från tunnelbanan. Ordningvakten reagerade på att personen, som han trodde var polis, inte förstod deras regelsystem. Avvisningen var inte något som en polis kan överpröva och därför reagerade ordningvakten. Den civilanställda dömdes för föregivande av allmän ställning. Det ska noteras att myndighetsutövningen alltså inte behöver vara korrekt. (Även en myndighetsperson kan göra fel i sin tjänst och det är därför den kan dömas för tjänstefel, därför att det är myndighetsutövning.)

När det gäller frågan om uppsåt vill jag peka på att Robin Bitar är medveten om att han ger intryck av att vara polis och syftet med detta är utifrån diskussionen med Cemile Özdemir att ifrågasätta anmälan till IVO. Han förstår att det finns övervakningsfilm som visar att han visat upp tjänstelegitimationen och måste ge en rimlig förklaring till varför men har blivit motbevisad om detta.

Bevisning

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Robin Bitar** som förnekar brott.
2. Förhör med vittnet **Rafid Hadad** angående omständigheterna kring Robin Bitars besök på apoteket Spiralen bl.a. att Robin Bitar visat upp legitimationen och sagt att han var polis/från polisen och ville träffa apotekschefen med anledning av Hadads anmälan till IVO för att bevisa att Rafid Hadad uppfattat det som att Robin Bitar var polisman och kommit för att tala om anmälan till IVO om överförskrivning av medicin och att det varit Robin Bitars uppsåt att ge intryck av att vara polisman i myndighetsutövning.
3. Förhör med vittnet **Cemile Özdemir** angående omständigheterna kring Robin Bitars besök på apoteket Hjorten den 28 och 29 april till styrkande av att Robin Bitar visat upp sin tjänstelegitimation, sagt att han arbetade vid polisen/var polis och ville tala enskilt och att samtalet handlade om anmälan till IVO om överförskrivning av läkemedel för att bevisa att Robin Bitar presenterat tjänstelegitimationen för att tala om anmälan om överförskrivning av medicin och uppträtt på sådant vis att han skulle ge intrycket av att vara polisman som utövar myndighet.

Det är tillräckligt med uppspelning av videoupptagningar.

Skriftlig bevisning

1. Uppspelning av övervakningsfilmer från apoteken (kort beskrivet s. 23-24) samt uttagna skärmsklipp från filmen s. 25-44 till styrkande av att Robin Bitar visat upp legitimationen och hans beteende inne på apoteken.
2. Promemoria om kontakt med IVO (förundersökningsprotokoll s. 9) för att bevisa att läkaren som forskrivit läkemedlen till Robin Bitar inte har gjort någon motanmälan mot apoteket eller den receptansvarige.
3. Utdrag ur Polismyndighetens tjänstgöringssystem (förundersökningsprotokoll s. 5) för att bevisa att Robin Bitars funktion är arrestantvakt och att hans placering är Stöd/service 3 LPO Norrköping.
4. Promemorior ang. uppgift om läkare som anmälts samt uppgift om när detta skedde och att ingen motanmälan inkommit från läkaren (förundersökningsprotokoll s. 7 och 9) för att bevisa att bakgrunden till

Robin Bitars besök på apoteken är den anmälan som Rafid Hadad gjort om överförskrivning av läkare och att denna läkare inte gjort en motanmälan mot vittnena eller apoteken.

5. Fotografi av Robin Bitars tjänstekort (förundersökningsprotokoll s. 46) för att bevisa att tjänstekortet tydligt anger att det är ett tjänstekort utfärdat av Polismyndigheten.

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen 2 timmar

Marianne Nordström